

Sygn. akt I CSK 402/20

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa A. J.

przeciwko K. B.

o stwierdzenie nieważności umowy sprzedaży,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 lipca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje adwokatowi T. R. i nakazuje wypłacić mu ze środków Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi A. J.**

UZASADNIENIE

Powód A. J. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), oddalającego apelację skarżącego od wyroku w sprawie przeciwko J. B., o stwierdzenie nieważności umowy sprzedaży.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o czym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na jej oczywistą zasadność. Oparcie wniosku na tej przesłance wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie* sprzeczności przyjętej przez Sąd drugiej instancji wykładni lub zastosowania prawa z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji prawa. Wnoszący skargę powinien więc zawrzeć w uzasadnieniu wniosku wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi i przedstawić odpowiednie argumenty (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Oczywista wadliwość kwestionowanego orzeczenia musi występować w ramach podstaw skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2001 r., III CKN 557/01).

Do przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie wskazanej przyczyny kasacyjnej nie jest wystarczające samo kwalifikowane naruszenie prawa przez Sąd drugiej instancji. W art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. mowa bowiem o oczywistej zasadności

skargi, a nie o trafności zarzutu. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny zatem jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2019 r., I CSK (...)).

W ocenie skarżącego skarga kasacyjna była oczywiście zasadna, gdyż zawarta przez strony umowa sprzedaży była jednocześnie czynnością prawną dokonaną dla pozoru (art. 83 § 1 k.c.) oraz - po stronie powoda - w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (art. 82 k.c.). Zdaniem skarżącego, „z ustalonego stanu faktycznego [...] nie wynika jednoznacznie że umowa nie miała charakteru pozornego a ponadto, prawidłowość stanu psychicznego powoda w momencie zawierania umowy budzi duże wątpliwości”.

Z przytoczonej wyżej argumentacji, jak i z analizy całego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie wynika konkluzja o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Skoro sam skarżący wskazuje jedynie, że nie było wykluczone dokonanie oceny odmiennej od toku rozumowania Sądu Apelacyjnego, to nie można przyjąć, iż spełniona została przyczyna kasacyjna określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Stanowisko przedstawione przez powoda nie świadczy bowiem o ewidentnej dla każdego prawnika zasadności wniesionego środka zaskarżenia, lecz o tym, że ocena żądania pozwu - po spełnieniu dalszych przesłanek, determinowanych oczekiwanymi przez skarżącego czynnościami dowodowymi - mogła być inna.

Podkreślenia wymaga, że w badaniu wystąpienia unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba uwzględnić, że to na powodzie, jako osobie dążącej do ustalenia nieważności umowy (ściślej: ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wskutek nieważności umowy), spoczywał ciężar dowodu w kwestii wykazania, że umowa była pozorna, względnie została przez niego zawarta w stanie, o którym mowa w art. 82 zd. 1 k.c. Do wykazania podstaw zastosowania art. 83 lub art. 82 k.c. nie wystarczył zatem brak jednoznacznego ustalenia faktów przeciwnych od podnoszonych przez

skarżącego, lecz konieczne było jednoznaczne ustalenie, że wskazywane przez niego wady oświadczeń woli miały miejsce.

O braku oczywistej zasadności skargi kasacyjnej świadczy również odwołanie się w uzasadnieniu, o którym mowa w art. 398⁴ § 2 *in fine* k.p.c., do postawionych w skardze zarzutów naruszenia prawa procesowego, wśród których znajduje się m.in. niedopuszczalny w postępowaniu kasacyjnym zarzut błędnej oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). *Obiter dictum* wypada zauważyć, że wszystkie zarzuty naruszenia przepisów postępowania odnoszą się wyłącznie do postępowania przed sądem pierwszej instancji, a nie do unormowań regulujących postępowanie apelacyjne. Również powyższe racje świadczą o braku podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; nieprawidłowo skonstruowane zarzuty skargi nie mogą bowiem doprowadzić do jej uwzględnienia, a co za tym idzie - pozbawiają skargę przymiotu bycia oczywiście zasadną.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika reprezentującego skarżącego z urzędu ustalono na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 18).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.